

Mörbyskolans plan mot kränkande behandling och diskriminering

- med aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra
diskriminering och kränkande behandling

Gäller för läsåret 2024/25

Verksamhetsformer som omfattas av planen:

- Grundskola åk 7–9

- Anpassade grundskolan åk 7–9

Ansvarig för planen: rektor Isabel Rodriguez

Innehåll

Mål och vision för arbetet med plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder	3
Plan mot kränkande behandling	4
Lagen	4
Delaktighet och ansvar	5
Mål och vision för arbetet med plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder	5
Delaktighet och ansvar	5
Vuxenteamet på Mörbyskolan	5
Allas delaktighet i arbetet och information om planens innehåll	6
Arbete med aktiva åtgärder	6
Steg 1: Uppföljning och utvärdering – så här gick arbetet planen 2023/24	7
Mål 1	7
Mål 2	7
Mål 3	7
Mål 4	7
Mål 5	8
Mål 6	8
Mål 7	8
Mål 8	8
Mål 9	8
Mål 10	8
Mål 11	8
Mål 12	8
Mål 13	9
Mål 14	9
Mål 15	9
Steg 2: Undersöka risker och hinder	9
Kartläggningsmetoder	9
Undersökningsområden	9
Steg 3: Verksamhetens analys efter kartläggningen	10
Resultat	10
Analys	11
Steg 4: Åtgärder	12
Ärendegång vid misstanke om kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier	13
Steg 1 - Upptäcka	13
Steg 2 - Anmäla	13
Steg 3 - Bedömning	14
Steg 4 - Utredning	14
Steg 5 – uppföljning	14
Personals kränkning av elev	14
Mörbyskolans åtgärdstrappa	15
Bilagor	16
Bilaga 1	17
Ärendegång	17

Gör så här:	17
Bilaga 2	18
Lagrum	18
Definition av kränkande behandling enligt skollagen (2010:800) kap. 6	18
Definition av trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)	18
Definition av sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)	18
Skollagen 6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling	19
Ändamål och tillämpningsområde	19
Diskriminering	19
Definitioner	19
Tvingande bestämmelser	19
Ansvar för personalen	19
Aktiva åtgärder	19
Målinriktat arbete	19
Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling	19
Plan mot kränkande behandling	20
Förbud mot kränkande behandling	20
Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling	20
Förbud mot repressalier	20
Läroplaner för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet samt för anpassade grundskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan	21
Socialtjänstlagen (2001:456)	21
Diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567)	21
Olika former av diskriminering	21
Direkt diskriminering	21
Indirekt diskriminering	21
Bristande tillgänglighet	22
Trakasserier	22
Sexuella trakasserier	22
Instruktioner att diskriminera	22
Diskrimineringsgrunderna	22
Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling (2016:1011) 2§	22
Bilaga 3	23
Mörbyskolans EHT - årshjul	23
Bilaga 4	24
Information och material	24

Mål och vision för arbetet med plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder

Alla elever har rätt att lära och utvecklas i en trygg miljö och att bemötas med respekt. Därför är det viktigt att arbeta förebyggande mot alla former av diskriminering, trakasserier och

kränkande behandling, och för hur upptäckt förekomst av kränkningar ska åtgärdas och följas upp.

Plan mot kränkande behandling

Alla skolor och fritidshem måste årligen göra en plan mot kränkande behandling. Det ska finnas en plan för varje verksamhet och anpassas till läget som råder där. Planen ska innehålla en:

- översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.
- redogörelse för vilka av dessa åtgärder som skolan tänkt påbörja eller genomföra under det kommande året.
- beskrivning över vad personalen ska göra om det händer något akut.
- beskrivning hur planen ska göras känd bland eleverna.
- beskrivning av hur eleverna ska delta i arbetet med att genomföra, följa upp och utvärdera planen.

Efterföljande års plan ska innehålla en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts.

Lagen

Skolans arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling regleras av lagstiftning i skollagen kap. 6 (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567), förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling (2016:1011) och läroplanerna. Lagrummen finns samlade i bilaga 1. Information om och vägledning i arbetet mot kränkande behandling finns hos [Skolverket](#), [Diskrimineringsombudsmannen](#) och [Skolinspektionen](#).

Skolan ska:

- A. upprätta en årlig plan mot kränkande behandling.
- B. genomföra aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Det förebyggande arbetet med aktiva åtgärder handlar om att ta bort risker för att elever blir utsatta för kränkningar i skolan och på fritidshemmet och genomförs i följande steg:

- uppföljning och utvärdering,
- undersöka risker och hinder,
- analysera orsaker till riskerna och hindren samt
- vidta åtgärder genom att sätta upp mål och bestämma åtgärder samt upprätta en plan mot kränkande behandling.

Delaktighet och ansvar

I Danderyd kommuns skolor och fritidshem deltar personal, elever och vårdnadshavare i arbetet med att förebygga kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Planen ska vara känd för alla och beskriva det förebyggande och främjande arbetet samt åtgärder och utvecklingsarbete som skolan ska arbeta med.

Mål och vision för arbetet med plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder

- Ingen på Mörbyskolan ska bli diskriminerad eller utsatt för kränkande behandling.
- Alla skolans elever, vårdnadshavare och personal ska medverka till att förebygga, upptäcka och stoppa diskriminering och kränkningar.
- Skolan ska vara en lugn och harmonisk plats där alla som vistas känner trygghet.
- Alla på skolan ska bidra till ett arbetsklimat som präglas av respekt, jämställdhet, omtanke, hjälpsamhet och vänlighet.
- Målet är även att öka trivseln och tryggheten på skolan, samt minska stressen bland eleverna.
- Ytterligare ett mål är att motverka den "anti-tjallar-kultur" som finns bland eleverna så att eleverna i större utsträckning känner förtroende för de vuxna på skolan.

Delaktighet och ansvar

Planen ska vara känd för alla samt beskriva det förebyggande och främjande arbetet liksom de åtgärder och utvecklingsarbete som skolan ska arbeta med.

- Rektor är ytterst ansvarig för att förebygga och åtgärda alla former av diskriminering och kränkningar. Rektor ansvarar för att kränkningar anmäls till huvudman.
- Alla på skolan ansvarar för att diskriminering och kränkningar inte förekommer. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling ansvarar för att anmäla detta till Vuxenteamet och rektor.
- Vuxenteamet ansvarar för att det bedrivs ett aktivt arbete mot trakasserier och kränkningar mellan elever på skolan.

Vuxenteamet på Mörbyskolan

Vuxenteamet träffas en gång i veckan och består av vuxna med olika utbildning, roller och kompetens i verksamheten. De arbetar konsulterande och i uppdraget ingår att arbeta för allas medverkan för en trygg miljö på skolan. Teamet är insatt i skolans utvecklingsområden och ansvarar för analys då kommunens trygghetsenkät är genomförd, gör eventuella

följdfrågor till denna samt sätter upp nya mål för den förebyggande verksamheten på skolan. Teamet kopplas in i det utredande arbetet vid kränkande behandling och trakasserier.

Namn	Befattning	Skolenhet
Bengt Axelsson	Biträdande rektor	EHT
Michael Eurenus	Lärare	Arbetslag 9, EHT
Claes Hänström	Lärare	Arbetslag 9
Hanna Kullberg	Lärare	Arbetslag 8, LC
Katarina Nilsson	Lärare, skolbibliotekarie	Arbetslag 7
Therese Norin	Socialpedagog	Arbetslag 7
My Nyman	Skolkurator	Arbetslag 9, EHT
Ida Svantesson	Arbetslagsledare, lärare	Arbetslag 7
Fredrik Olin	Arbetslagsledare, lärare	Arbetslag 8

Allas delaktighet i arbetet och information om planens innehåll

I Danderyds kommuns skolor och fritidshem deltar personal, elever och vårdnadshavare i arbetet med att förebygga kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

- Eleverna deltar i kartläggning genom att besvara frågor i trivselenkäten två gånger per år.
- FFF-grupp (Fighting For Friendship) med representanter från alla klasser träffas regelbundet tillsammans med vuxenteamet.
- Vuxenteamet informerar all personal om Mörbyskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- Information om planen till vårdnadshavare sker vid ett föräldramöte.
- Mentor har genomgång av Mörbyskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling med eleverna i samband med skolstarten.
- Tillfälle för elever och vårdnadshavare att lämna synpunkter på planen, ges vid dessa informationstillfällen.

Planen finns på kommunens skolplattform och på skolans webbplats. En ny plan publiceras årligen.

Arbete med aktiva åtgärder

Det aktiva arbetet genomförs i följande steg:

1. **Undersöka** skolans verksamheten för att identifiera risker för diskriminering eller eventuellt andra hinder för elevernas lika rättigheter och möjligheter.

2. **Analysera** orsakerna till de hinder som identifierats i steg 1.
3. **Åtgärder** som ska genomföras för att undanröja hinder som upptäckts.
4. **Utvärdera** arbetet för att motverka diskriminering. En tillbakablick över föregående läsårs arbete inleder arbetet med nästa års plan.

Steg 1: Uppföljning och utvärdering – så här gick arbetet planen 2023/24

Uppföljning och utvärdering av arbetet med planen sker vid läsårsslut och vid läsårsstart informeras all personal. Utvärderingen genomförs även löpande under året vid vuxenteamsmöten och FFF-möten. Efter varje temadag/utbildning utvärderas dagen genom enkäter. Kommunens trygghetsenkät genomförs två gånger per år och eventuella följdfrågor utformas vid behov. Mål och syfte presenteras enligt nedan:

Mål 1

Utveckla och effektivisera arbetet med Mörbyskolans FFF-representanter. Aktivitetsdagar planeras av FFF och Vuxenteam med syfte att öka trivsel. Dessa dagar genomförs med hjälp av all personal.

Utvärdering: Har överlag fungerat bra. Vuxenteamet behöver satsa mer på att ge FFF:arna bättre verktyg och utbildning i konflikthantering, hur eleverna kan jobba med klassen, hur man är en bra vän etc. Vuxenteamet vill erbjuda FFF:arna mer, och samtidigt förtydliga vad som krävs och förväntas i FFF-uppdraget. Vuxenteamet behöver även variera tidpunkten för FFF-möten eftersom FFF:arna inte ska missa mentorstiden. Trivseldagarna på Mörbyskolan är i utvärderingar ett uppskattat inslag av både elever och personal. Dock behöver detta förtydligas och en samsyn kring syftet med dessa dagar behöver bli starkare hos både FFF-arna och personalen.

Mål 2

Samtal med våra nya elever i åk 7 tidigt på höstterminen och betona att Mörbyskolan har nolltolerans mot kränkningar. Samtlig personal ska samarbeta och uppmärksamma risker på ett tidigt stadium.

Utvärdering: Tas upp i samband med lära känna samtal med de nya sjuorna (på mentorstid och i andra möten), samt på föräldramötet i åk 7, 8 och 9. Vi behöver i dessa samtal trycka på anti-tjallarkulturen och vikten av att vi i skolan får all information för att hantera ärendet på bästa möjliga sätt. Den kontinuerliga dialogen på arbetslagsmöten kring hur vi i vuxenteamet arbetar mot kränkningar behöver bli tydligare och ta mer plats på arbetslagsmöten.

Mål 3

Arbeta mer regelbundet med trivsel och trygghet i klasserna till exempel genom att mentorer och FFF:are håller i övningar på mentorstid.

Utvärdering: behöver utvecklas och ske mer systematiskt. I årskurs sju behöver vi arbeta mer tydligt med gruppövningar, och detta arbete måste sedan fortsätta i årskurs åtta och nio. Vi kommer att fortsätta arbeta med materialet "Det syns inte", mot psykisk ohälsa. Vuxenteamets representanter behöver tydligt följa upp hur detta arbete går i klasserna.

Mål 4

Ungdomslitteratur kring teman som kränkningar på nätet samt psykisk ohälsa och sociala relationer är inköpta i klassuppsättningar och kommer att användas i undervisningen.

Utvärdering: ungdomslitteratur kan användas mer. Syfte och mål bör förtydligas till ämneslärare och påminnas om att de finns

Mål 5

Vi har upprättat en jämställdhetsplan för att säkerställa att all personal arbetar för de mål och de direktiv som finns upprättade kring jämställdhet i skolan.

Utvärdering: innehållet i planen återfinns i elevhälsoplanen och denna plan. Den har ännu inte fått ett stort egenvärde på skolan.

Mål 6

Regelbundna uppföljningar via möten i vuxenteamet men också med FFF:arna och i arbetslagen varannan vecka.

Utvärdering: Vuxenteamet har uppföljningar varje vecka genom sitt möte, men uppföljningen i arbetslagen behöver bli bättre.

Mål 7

Eleverna ska fortsatt ha fast placering på samtliga lektioner och läraren bestämmer grupper vid grupparbeten.

Utvärdering: Fortsatt för ökad trygghet i klassrummet. Ledningen behöver följa upp och kontrollera att detta verkligen efterföljs i alla klassrum.

Mål 8

Fortsatt schemalagt och heltäckande rastvärdssystem.

Utvärdering: Rastvärdssystemet har fungerat bra. Däremot efterfrågar eleverna mer vuxennärvaro i korridorerna för ökad trygghet. Ståbord har köpts in för att vi vuxna mer naturligt ska kunna arbeta i korridoren på vår icke-schemalagda tid. Betydelsen av rast- och cafeteriaansvarigas arbete uttalas och uppmärksammas under uppstartsdagarna. Rastverksamheten utökas.

Mål 9

Kurator och skolsköterska har samtal med alla i åk 7 i början av läsåret.

Utvärdering: Fungerar utmärkt och syftar till att presentera skolsköterskans och kuratorns roll som hälsofrämjande resurs på skolan. Vi märker att dessa samtal gör det lättare för eleverna att söka upp kurator och skolsköterska vid behov och att de ingår som en naturlig del för att trygga skolmiljön för eleverna.

Mål 10

Kurator genomför en individuell hälsoenkät och samtal med alla elever i åk 7 under höstterminen.

Utvärdering: Fungerar utmärkt och syftar till att kurator tidigt kan fånga upp elever som har sociala-, pedagogiska- fysiska- och psykiska svårigheter och elever lär känna kurator och det blir lättare för elever att komma till kurator och prata.

Mål 11

Individuella samtal mellan mentorer och elever ska ske löpande under året.

Utvärdering: Samtal sker löpande och efter behov, men sker inte organiserat. Vi tror att det finns ett behov att ha fler samtal med eleverna, som inte enbart berör skolarbetet. Vi ska arbeta mer med relationsskapande samtal på mentorstiden - former för detta utarbetas med hjälp av EHT.

Mål 12

Mentorstiden ska planeras upp i arbetslagen med hjälp av Vuxenteamet och innehålla en större del trivselfrämjande aktiviteter och lekar.

Utvärdering: Detta behöver vi arbeta mer med. Kurator hjälper till att hitta övningar, samt att det i arbetslaget behöver finnas en stående punkt där vi hjälper varandra att hitta övningar/tips för mentorstiden.

Mål 13

Dokumentationen av kränkingsärenden och incidenter ska alltid genomföras av berörd personal.

Utvärdering: Vi kan, och behöver, bli bättre på att dokumentera kränkningar och att följa upp dessa. Vi brister inte i görandet men kan bli mer noggranna med dokumentationen. Personal som fått kännedom om en kränkning tar med fördel kontakt med någon ur vuxenteamet för att upprätta en anmälan om det råder tveksamheter eller osäkerhet med förfarandet. De som har det tydligaste uppdraget att dokumentera trygghetsärenden i Prorenata är kurator och biträdande rektor, men alla har möjlighet att göra en anmälan.

Mål 14

Både lärare och övrig personal ska öka uppmärksamheten på och stävja all form av diskriminering, kränkning och trakasserier i exempelvis klassrum, korridorer, matsal, skolgård, över hela skolan och under hela skoldagen.

Utvärdering: vi strävar fortsatt efter ökad vuxennärvaro utanför lektionstid. Vi uppmanar även elever att kontakta oss lärare och personal vid behov. Rastverksamheten utökas.

Mål 15

Undervisa om och öka medvetenheten kring vad diskrimineringsgrunderna innebär i praktiken.

Utvärdering: Tas upp i klasserna i olika forum t.ex. på mentorstiden,

Steg 2: Undersöka risker och hinder

Skolan undersöker och kartlägger otrygga miljöer för att identifiera områden där eleverna riskerar att utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering. Arbetet genomförs på följande sätt:

Kartläggningsmetoder

- Kommungemensam trygghetsenkät för samtliga elever en gång per läsår.
- FFF samlar in anonyma lappar från samtliga elever kring läget i klassen. Lappar läses av vuxenteamet för att få en bild av läget och vad som behöver åtgärdas.
- Uppstartssamtal för samtliga sjuor med kurator och skolsköterskor.
- Kurator håller enskilda samtal med samtliga elever i åk 7 med fokus på psykisk hälsa, trivsel och trygghet på skolan.
- Hälsosamtal med skolsköterskorna för samtliga elever i årskurs 8.
- Mentorssamtal.
- Rastvärdssystem och utökad rastverksamhet.
- Skolfrånvaro kontrolleras regelbundet och systematiskt (mentor, EHT, rektor).

Undersökningsområden

- Förekomst, frekvens och utbredning av trakasserier, kränkande behandling, diskriminering
- Vuxennärvaro och vuxenkontakter, vilket framgår av trygghetsenkäten.
- Kartläggning av skolans miljö (trygga/otrygga platser), framgår av samtal med kurator samt av trygghetsenkät.
- Förslag på förbättringsåtgärder från eleverna, vilka framgår av bland annat mentorstiden, elevrådet och FFF-möten. Även i samtal med rektor och under kvalitetsdialog med skolchef kommer synpunkter

Steg 3: Verksamhetens analys efter kartläggningen

Vi har identifierat några områden i vår verksamhet som riskområden. För att förebygga att kränkande handlingar sker kommer vi under året att arbeta för att det inte ska uppstå problem på dessa områden. Syftet med vårt förebyggande arbete är att elevernas miljö ska bli trygg och säker.

Sedan läsåret 2022/23 genomförs kommunens trygghetsenkät i november och maj. Från läsåret 24/25 sker trygghetsenkäten en gång per år under höstterminen.

Resultat

Följande kan utläsas från trygghetsenkäten som genomfördes vårterminen 2023 och vårterminen 2024:

[Vårterminen vt 24 trivselenkät \(kommungemensam\)](#)

[Vårterminen vt 23 trygghetsenkät \(kommungemensam\)](#)

Vt24: 78,3% av skolans elever genomförde trygghetsenkäten och 1,2% (5 elever) identifierar sig varken som flicka eller pojke.

Vt23: 74,7% av skolans elever genomförde trygghetsenkäten och ca 3% (11 elever) identifierar sig som icke-binär.

Vt24: av dessa kände sig 1,7% (7 elever) inte alls trygga på skolan. Drygt 90% svarade att de "helt och hållet" eller "till största del kände sig trygga".

Vt23: Av respondenterna kände sig 1,86% (7 elever) inte alls trygga på skolan. Drygt 92% svarade att de helt och hållet eller till största del kände sig trygga.

Vt24: De tre mest otrygga platserna i skolan: korridoren 3,2% (13 elever), "i idrottshallen + korridorerna" 1,2% (5 elever), i idrottshallen 1,5% (6 elever), i matsalen 1,5% (6 elever).

Vt23: De tre mest otrygga platserna i skolan: korridoren 3,7% (14 elever), matsalen 3,2% (12 elever), idrottshallen 1,3% (5 elever) medan 84% av eleverna känner sig trygga på alla/nästan alla platser på skolan.

Vt24: på frågan "jag känner att jag kan vara mig själv" svarade 2 % (8 elever) "inte alls". 88% (358 elever) svarade att de "helt och hållet" eller "till stor del" känner att de kan vara sig själv. 9,6% (39 elever) svarade "till viss del".

Vt23: På frågan "jag känner att jag kan vara mig själv" svarade 2,4 % (9 elever) inte alls, 88% (332 elever) att de helt och hållet eller till stor del känner att de kan vara sig själva medan 9,5% (36 elever) svarade till viss del.

Vt24: "känner du att det finns någon vuxen i skolan som bryr sig om hur du mår?" svarade 5,4% (22 elever) "inte alls". 81% (327 elever) svarade "helt och hållet" eller "till stor del."

Vt23: På frågan "känner du att det finns någon vuxen i skolan som bryr sig om hur du mår?" svarade 5,6% (21 elever) inte alls medan 79% svarade helt och hållet eller till stor del.

Vt24: På frågan "tycker du att de vuxna på skolan har koll på vad som händer på rasterna?" svarade 6,7% (27 elever) "aldrig", 14,8% (60 elever) svarade "sällan". 29% (118 elever) svarade "ibland". 49,4% (200 elever) svarade "alltid/oftast".

Vt23: På frågan "tycker du att de vuxna på skolan har koll på vad som händer på rasterna?" svarade 7,2% (27 elever) aldrig medan 47% (177 elever) svarade alltid/oftast.

Vt24: på frågan "litar du på att de vuxna på skolan gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad" svarade 6,4% (26 elever) inte alls. 78% (316 elever) svarade "helt och hållet" eller "till stor del."

Vt23: På frågan "litar du på att de vuxna på skolan gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad" svarade 5,8% (22 elever) inte alls medan 76% svarade helt och hållet eller till stor del.

Vt24: på frågan "hur tycker du att elever bemöter varandra på skolan" svarade 3% (12 elever) "mycket dåligt". 9,4% (38 elever) svarade "ganska dåligt". 88% (355 elever) svarade "mycket bra" eller "ganska bra."

Vt23: På frågan "hur tycker du att elever bemöter varandra på skolan" svarade 2,1% (8 elever) mycket dåligt medan 90,2% svarade mycket eller ganska bra.

Vt24: på frågan "hur tycker du att elever bemöter vuxna på skolan" svarade 2,2% (9 elever) "mycket dåligt." 9,4% (38 elever) svarade "ganska dåligt". 88,4% (358 elever) svarade "mycket bra" eller "ganska bra".

Vt23: På frågan "hur tycker du att elever bemöter vuxna på skolan" svarade 1% (5 elever) mycket dåligt medan 90% svarade mycket eller ganska bra.

Analys

78,3% av skolans elever genomförde trygghetsenkäten vårterminen 2024. 55,3% som svarade på enkäten var pojkar, 43,5% var flickor och 1,2% (5 elever) identifierar sig varken som flicka eller pojke. Eleverna på Mörbyskolan känner till stor del att de kan vara sig själva, där 88% (338 stycken) svarade att de kan vara sig själva till "stor del" eller "helt och hållet". Endast 2% (8 elever) känner att de inte kan vara sig själva, och 9,6% (39 elever) svarade "till viss del". På Mörbyskolan mår elever generellt väldigt bra. 90% av eleverna känner sig trygga "helt och hållet" eller "till viss del", endast 1,7% (7st elever) känner sig otrygga i skolan.

Det finns platser på skolan som vissa elever upplever mer otrygga än andra. De tre mest otrygga platserna i skolan enligt eleverna är: korridoren 3,2% (13 elever), "i idrottshallen + korridorerna" 1,2% (5 elever), i idrottshallen 1,5% (6 elever), och matsalen 1,5% (6 elever). Vi vet att vuxennärvaro ökar tryggheten hos eleverna på skolan. På frågan "tycker du att de vuxna på skolan har koll på vad som händer på rasterna?" svarade 6,7% (27 elever) "aldrig", 14,8% (60 elever) svarade "sällan". 29% (118 elever) svarade "ibland". 49,4% (200 elever) svarade "alltid/oftast". Utifrån elevernas svar på enkäten behöver vi öka vuxennäravon på nämnda platser. Vi har ett rastvaktssystem men behöver se över hur vi kan förbättra det. Under vårterminen har två rastvakter flyttats till en annan lokal temporärt vilket kan ha en inverkan på resultatet på enkäten. Eleverna litar till stor del på att de vuxna gör tillräckligt om en elev blir illa behandlad på skolan. 78% (316 elever) svarade att vuxna ingriper "helt och hållet" eller "till stor del" om en elev blir illa behandlad. 6,4% (26 elever) upplever att vuxna inte ingriper om elever blir illa behandlade, något vi behöver kika närmare på. Beror det på att vuxna inte är närvarande på otrygga platser eller beror det på att vuxna ser och inte ingriper? Eleverna upplever att vuxna på skolan bryr sig om deras välmående, där 81% (327 elever) känner att vuxna bryr sig om deras mående "helt och hållet" eller "till stor del". 5,4% (22 elever) upplever å andra sidan att vuxna inte bryr sig alls om hur de mår. 88% (355 elever) tycker att eleverna bemöter varandra "mycket bra" eller "ganska bra" och endast 3% (12 elever) tycker att eleverna bemöter varandra "mycket dåligt" och 9,4% (38 elever) anser att elever bemöter varandra "ganska dåligt". På frågan "hur tycker du att elever bemöter vuxna på skolan" svarade 2,2% (9 elever) "mycket dåligt." 9,4% (38 elever) svarade "ganska dåligt". 88,4% (358 elever) svarade "mycket bra" eller "ganska bra".

Steg 4: Åtgärder

Det främjande arbetet pågår alltid, utan att något särskilt har hänt. Det bedrivs långsiktigt, gäller alla, sker kontinuerligt både på och utanför lektionstid och det är målinriktat och systematiskt. Det rör skolans hela arbete, från sättet att organisera och genomföra undervisningen till sättet att tala och handla under hela skoldagen. Arbetet sker varje dag, under varje lektion och mellan lektionerna.

Syftet med det förebyggande arbetet är att avvärja risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Som grund för arbetet ligger regelbundna kartläggningar av de risker för kränkningar, som kan finnas i vår verksamhet. Målet är att genomföra förebyggande insatser med utgångspunkt i den egna verksamhetens identifierade styrkor och svagheter.

Vid terminsstart planerar vuxenteamet in sitt förebyggande och hälsofrämjande arbete i skolans kalendarium, samt vad FFF-verksamheten ska göra det kommande året. Under ht 23 och vt 24 har vuxenteamet bjudit in föreläsare från Centrum För Unga Brottsofsutsatta Täby (som dessvärre ej dök upp) som en, av flera åtgärder när skolans elever hängdes ut på skvallerkonton på TikTok. Vuxenteamet har även upprättat egna enkäter för elever i åk 8, för att undersöka hur klimatet och måendet är i klasserna. Detta pga. att vuxenteamet fått information från elever att det är ett hårt klimat i några klasser. Vuxenteamet kommer att redogöra för dessa enkäter i början av ht 24. Syftet är att upplysa eleverna om deras mående och hur de önskar att klassklimatet ska vara det sista året på Mörbyskolan så att de ska ha de bästa förutsättningarna för lärande som möjligt. Vuxenteamet bjöd även in en föreläsare i HBTQ-frågor som pratade med åk 8, vilket var uppskattat av eleverna och detta blir därför återkommande.

Som en del av skolans fortbildning för vi diskussioner om hur vi genomför professionella samtal i dessa ärenden.

Dessa åtgärder kommer att vidtas för att förebygga kränkningar i vår verksamhet (se även s. 10):

- Utveckla och effektivisera arbetet med Mörbyskolans FFF-representanter. Aktivitetsdagar planeras av FFF och Vuxenteam med syfte att öka trivseln. Dessa dagar genomförs med hjälp av all personal.
- Samtal med framför allt våra nya elever i åk 7 genomförs tidigt på höstterminen med betoning på Mörbyskolans nolltolerans mot kränkningar, trakasserier och diskriminering. All personal ska samarbeta och vara uppmärksamma på risker i ett tidigt stadium.
- Arbeta mer regelbundet med trivsel och trygghet i klasserna genom att exempelvis mentorer och FFF:are håller i övningar på mentorstid. Under ht 24 kommer vi att arbeta med "Det syns inte" i **årskurs 7** på mentorstiden. Åk 7 kommer även att ha en plustid en gång per vecka i 50 minuter där mentorerna ska arbeta med värdegrund och gruppstärkande övningar. **Årskurs 8** kommer att delas in i grupper och diskutera sex, samlevnad, relationer, känslor m.m. med skolsköterskan och kuratorn. De kommer även delta i föreläsningen "Snacka om sjukt" med Efraim Jovlunden, som är ett upplevelsebaserat undervisningskoncept med medicinska grunder med fokus på psykisk hälsa. I årskurs 8 kommer även David Berjlund och pratar HBTQ-frågor med eleverna. Årskurs 8 kommer även färdigställa målandet av F-huset. **Årskurs 9** kommer att delta i projektet "Dansa för livet" – ett viktigt projekt för att förebygga den psykiska ohälsan bland unga och minska antalet självmord. Förutom dansen så finns ett arbetsmaterial som används på mentorstid
- Ungdomslitteratur kring teman som kränkningar på nätet samt psykisk ohälsa och sociala relationer är inköpta i klassuppsättningar, vilka kommer att användas i undervisningen.
- Vi har upprättat en jämställdhetsplan för att säkerställa att all personal arbetar för de mål och de direktiv som finns upprättade kring jämställdhet i skolan.
- Regelbundna uppföljningar via möten i vuxenteamet men också med FFF:arna och i arbetslagen varje vecka.
- Eleverna ska fortsatt ha fast placering på samtliga lektioner och läraren bestämmer grupper vid grupparbeten.
- Fortsatt schemalagt och heltäckande rastvärdssystem.

- För att öka vuxennärvaron i centralkorridorerna använder personal ståbord som arbetsplatser, när det passar.
- Kurator och skolsköterskor har samtal med alla i åk 7 under uppstartsveckorna.
- Utifrån en hälsoenkät håller kurator individuella samtal med alla elever i åk 7.
- Vårdnadshavare och elever kan även boka samtal digitalt med kurator i Prorenata.
- Individuella samtal mellan mentorer och elever ska ske löpande under året.
- Mentorstiden ska i arbetslagen planeras med hjälp av Vuxenteamet och innehålla en större del trivsselfrämjande aktiviteter och lekar, samt studieteknik.
- Dokumentation av kränkingsärenden och incidenter ska alltid genomföras av berörd personal.
- Ökad vuxennärvaro i klassrum, korridorer, matsal, skolgård etc.
- Öka undervisning och medvetenhet kring vad diskrimineringsgrunderna innebär i praktiken.
- Fokus på lust, respekt och relationer i anslutning till alla hjärtans dag.

Ärendegång vid misstanke om kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier

När personal får kännedom om att en elev utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier hanterar vi det på följande sätt:

Steg 1 - Upptäcka

Alla vuxna på Mörbyskolan, vilka får kännedom om att något inträffat, där en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering ingriper för att stoppa det som sker. Har händelsen redan inträffat tar den vuxne, som får informationen, reda på mer fakta om vad som hänt och eventuellt vilka som varit inblandade i händelsen.

Steg 2 - Anmäla

All form av kränkande behandling stoppas genom att:

- Alla på skolan ansvarar för att reagera, gripa in och rapportera kränkande behandling samt diskriminering.
- All personal arbetar för att motverka och förhindra kränkande behandling och diskriminering.

Blir en elev utsatt för kränkning eller diskriminering, eller om någon känner till någon annan som blir det är skolan skyldig att utreda.

I första hand anmäls incidenten till elevens mentor. Elever kan även göra en anmälan till annan lärare eller annan skolpersonal, till exempel till kurator eller rektor. Rektor ska alltid skyndsamt få vetskap om vad som inträffat. Anmälan sker digitalt via [Prorenata](#) och kan göras av all personal. Ärendet kommer då direkt till rektor och BF.

Vill eleven vara anonym så kan hen skriva ner det hen känner till och lägga i brevlådan placerad utanför kuratorns dörr.

Rektor informeras samma dag eller senast dagen efter att händelsen kommit till personalens kännedom. De inblandade elevernas mentorer och skolans vuxenteam får information om vad som hänt. Berörda vårdnadshavare kontaktas och informeras.

Steg 3 - Bedömning

Rektor eller någon från skolan vuxenteam gör en bedömning av det som hänt för att kunna besluta om hur vi ska utreda det som inträffat. Efter att [formuläret](#) har fyllts i och sparats skickas automatiskt en kopia av anmälan till rektor, huvudman och anmälare. Detta dokument kan sedan användas för vidare utredning i Prorenata.

Steg 4 - Utredning

När utredning påbörjas innebär det att den som ansvarar för utredningen tar reda på vad som har hänt. Så fort de inblandade tillfrågas om vad som hänt har en utredning påbörjats. Om kränkning skett ska utredaren lämna förslag på åtgärder som behöver vidtas för att det inte ska hända igen. Åtgärderna består i de flesta fall av allvarssamtal, konflikthantering och dialog med vårdnadshavare. Den elev som blivit utsatt ska återfå en trygg och säker skolsituation. Utredning dokumenteras i Prorenata sedan anmälan skett.

Fortsatt dokumentation sker i stegen **utredning** respektive **uppföljning**. Här krävs samarbete då inte all personal har tillgång till Prorenata.

Steg 5 – uppföljning

Utredningen följs upp inom en vecka. Om det visar sig att eleven fortsatt utsatts för kränkningar beslutar skolan om andra mer kraftfulla åtgärder för att få kränkningarna att upphöra. Även de nya åtgärderna följs upp och arbetet fortsätter ända tills elevens situation har förbättrats.

Skolans rektor är alltid ansvarig för utredningen och uppföljningen, om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier. Stödsamtal av kurator erbjuds de berörda eleverna.

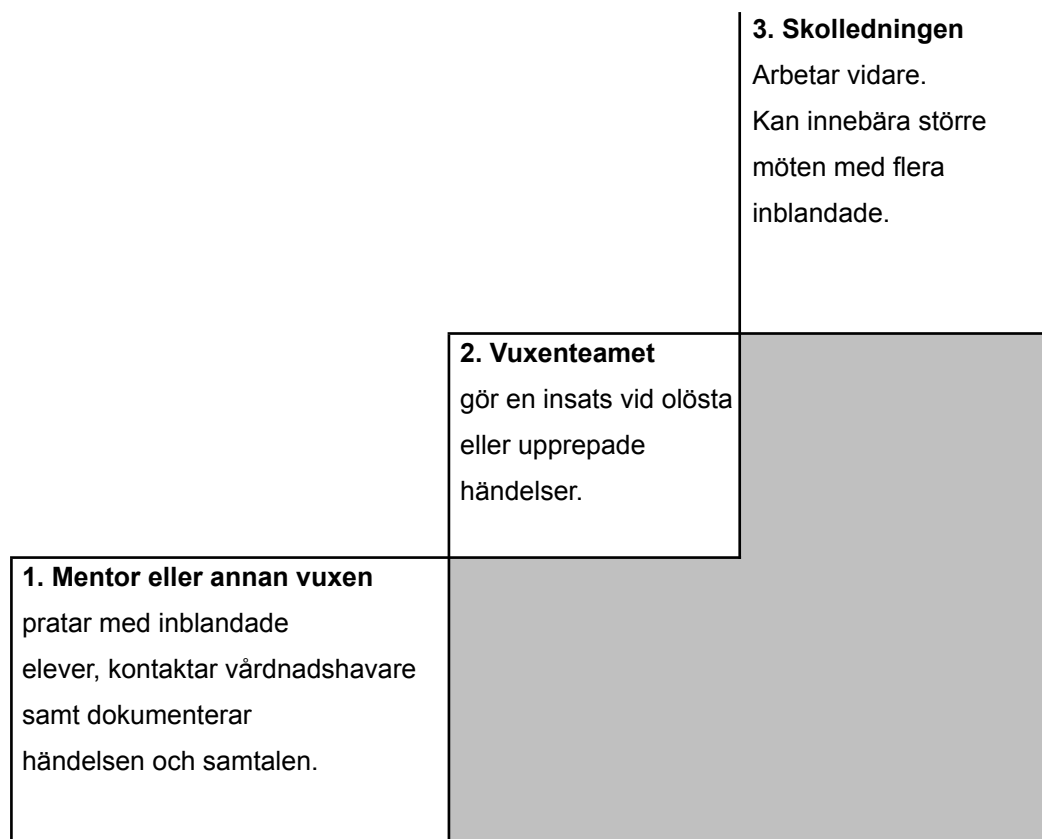
Personals kränkning av elev

Personals kränkning av elev anmäls till skolledning som utreder, åtgärdar och följer upp ärendet. Dokumentation i detta fall förvaras hos skolledning.

Skolledningen träffar berörd personal regelbundet under en tid och samtalar om situationen. Parallellt har skolledning uppföljningssamtal med berörd elev och eventuellt elevens vårdnadshavare. Om rektor önskar ha gemensamt samtal med bägge parter, kan detta bara ske om så accepteras av alla. Vid behov deltar även kurator som elevstöd.

Om åtgärderna inte är tillräckliga för att uppnå förlikning tas kontakt med rektors chef. Eleven kan också vända sig till Barn- och elevombudet på Skolverket.

Mörbyskolans åtgärdstrappa

Kurator kan göra insatser på alla nivåer. I varje enskilt fall övervägs anmälan till socialtjänst och/eller polis.

Informationsutbyte sker mellan elevens mentor/arbetslag och vuxenteam i varje enskilt ärende. Efter första samtalet kontaktas vårdnadshavare samma dag.

Åtgärder av olika slag, såsom byte av grupp, kan komma i fråga. I varje enskilt fall övervägs anmälan till Socialtjänsten, samt polisanmälan.

Bilagor

Ärendegång

Ärendegång för personal vid kränkande behandling ⁵

Gör så här:

- Ta reda på fakta
- Samtala med den/de som blivit utsatt för kränkande behandling.
- Samtala med den/de som utsatt någon för kränkande behandling.
- Kontakta vårdnadshavare.
- Dokumentera i Prorenata enligt ovan.
- Håll uppföljningssamtal med samtliga elever inom ett par veckor.
- Dokumentera de uppföljande samtalen i Prorenata under utredning av ärendet.

Lagrum

Definition av kränkande behandling enligt skollagen (2010:800) kap. 6

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som inte har något samband med diskrimineringsgrunderna.

En elev kan utsättas för kränkande behandling genom att:

- Eleven får höra nedsättande, förnedrande och sårande kommentarer om till exempel sitt utseende, sin kropp etc. Det kallas för verbala kränkningar.
- Eleven blir utfryst, hånad, ironiserad, eller får förnedrande kommentarer på sociala medier. Det kallas för psykiska kränkningar.
- Eleven blir utsatt för fysiskt våld genom till exempel slag eller knuffar. Det kallas för fysiska kränkningar.
- Begreppet mobbning används inte i lagstiftningen men definieras av Skolverket som "en situation där ett barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar eller trakasserier".

Definition av trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Trakasserier är handlingar vilka kränker ett barn eller en elevs värdighet och har samband med diskrimineringsgrunderna.

Ett barn eller en elev kan utsättas för trakasserier genom att till exempel:

- Eleven kallas för en kränkande beteckning på grund av sin etnicitet, funktionsnedsättning, trosuppfattning, kön, sexuella läggning eller könsuttryck.
- Eleven utesluts ur kamratgruppen på grund av sin religiösa tillhörighet.
- Eleven blir utsatt för fysiskt våld genom till exempel slag eller knuffar på grund av sin funktionsnedsättning.
- För att en handling ska definieras som kränkande behandling (mobbning) eller trakasserier krävs att handlingen utförs medvetet och med avsikt att tillfoga någon annan skada eller obehag.

Definition av sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Sexuella trakasserier är handlingar vilka kränker en elevs värdighet och är av sexuell natur.

En elev kan utsättas för sexuella trakasserier genom att till exempel:

- Eleven får höra kommentarer av sexuell karaktär, om sin kropp.
- Eleven blir "uthängd" och förnedrad med bilder och kommentarer av sexuell karaktär, som publiceras på sociala medier.
- Eleven blir berörd kroppsligen på ett sätt som uppfattas vara sexuellt eller som tvång till handlingar av sexuell karaktär.

Skollagen 6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

- elev: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker annan utbildning än förskola enligt denna lag,
- barn: den som deltar i eller söker plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.,
- personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och
- kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker rättigheter eller skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567). För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser. Förordning (2018:1303).

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Läroplaner för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet samt för anpassade grundskolor, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

- - - Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som utbildningen ska gestalta och förmedla.

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Socialtjänstlagen (2001:456)

Enligt 14 kap. är myndigheter vars verksamhet berör barn och unga skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Myndigheterna är även skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd.

Diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Den som bedriver utbildning och alla de som arbetar i våra skolor är förbjudna att diskriminera elever som deltar i eller söker till våra verksamheter. Med diskriminering menas att ett barn eller en elev missgynnas genom att barnets rättigheter inte tillgodoses, eller att barnets rättigheter inskränks i förhållande till övriga barns möjligheter.

Olika former av diskriminering

Direkt diskriminering

En elev eller en grupp av elever missgynnas genom att en vuxen på skolan behandlar barnet/elevens sämre än hur övriga barn/elever behandlas. Missgynnandet har samband med någon/några av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

En elev eller en grupp av elever missgynnas genom skolans regler när de är framtagna på ett sätt som framstår som neutralt men i verkligheten missgynnar en kategori av elever. Personalens förhållningssätt, jargong, språkbruk eller den rådande kulturen kan också innebära ett missgynnande för en grupp av elever. Missgynnandet har samband med diskrimineringsgrunderna.

Bristande tillgänglighet

En elev med funktionsnedsättning missgynnas genom att åtgärder som behövs för tillgängligheten inte genomförs. Eleven har rätt att komma i en jämförbar situation som övriga, utifrån skäliga krav i lag och annan författning. Hänsyn måste tas till ekonomiska och praktiska förutsättningar, varaktighet, omfattning och andra omständigheter av betydelse.

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och kränkningen är av sexuell natur.

Instruktioner att diskriminera

Exempel på instruktion att diskriminera är när en chef ger order om eller instruerar någon som är i beroendeställning, till exempel en lärare, att diskriminera någon annan, exempelvis en elev.

Diskrimineringsgrunderna

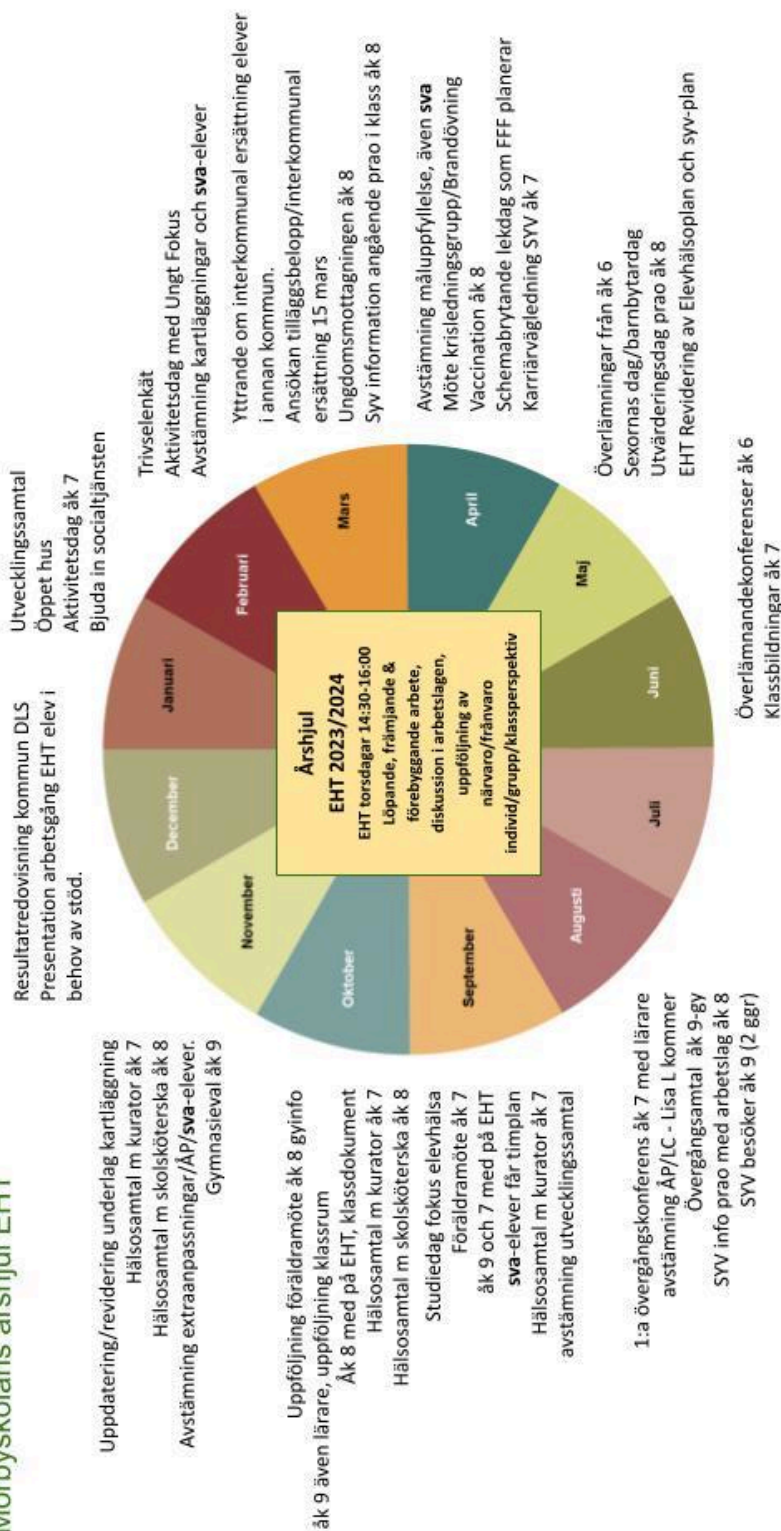
1. Kön – att någon är man eller kvinna
2. Könsoverskridande identitet eller uttryck – att någon inte identifierar sig som man eller kvinna eller på ett annat sätt uttrycka att hen tillhör ett annat kön än det som tilldelats vid födseln.
3. Etnisk tillhörighet – nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande
4. Funktionsnedsättning – varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga.
5. Sexuell läggning – homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning
6. Ålder – uppnådd levnadslängd
7. Religion- och annan trosuppfattning – olika religiösa åskådningar eller andra trosuppfattningar som till exempel ateism.

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling (2016:1011) 2§

Enligt 2 § ska barn och elever medverka i arbetet med att upprätta, följa upp och utvärdera planen mot kränkande behandling. Deltagandet ska anpassas efter elevernas ålder och mognad.

Mörbyskolans EHT - årshjul

Mörbyskolans årshjul EHT

Information och material

Tips på information och material att använda i det främjande och förebyggande arbetet.

Skolverket [”Vad fungerar – resultat av utvärdering av metoder mot mobbning”](https://www.skolverket.se/publikationer?id=2517)
<https://www.skolverket.se/publikationer?id=2517>

[Barn- och elevombudet](https://beo.skolinspektionen.se/) ”Arbetar mot kränkningar och mobbning” (är ingen titel)
<https://beo.skolinspektionen.se/>

Diskrimineringsombudsmannen. [Främja och förebygga – skolans ansvar](#)

Barnombudsmannen ”Välkommen till verkligheten – barn och unga om samhällets stöd vid kränkningar och trakasserier i skolan” (Finns inte kvar)

<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/va-lkommen-till-verkligheten.pdf>

Rädda Barnens handbok [”Stopp! Min kropp!”](#)

Stiftelsen Allmänna Barnhuset [”Dags att prata om sexuella övergrepp”](#)

RFSU (Riksförbundet för sexuell upplysning) [RFSU-material för pedagoger och yrkesverksamma](#)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

- [”Näthat – hat på nätet”](#)
- [”Inte ditt fel](#)
- [”Youmo i praktiken- vägledning att prata med unga nyanlända om frågor som rör hälsa, sexualitet och jämställdhet”](#)

Brottsoffermyndigheten

- Jag vill veta, [”Brott på internet”](#)
- [Information om samtyckeslagen](#)